

OHJEISTUS KARTOITUKSEN TEKOOON – PROSUS 2021

Kestävää elämäntapaa edistävää toimintaa voidaan arvioida hyödyntämällä PROSUS (Kestävän elämäntavan kartoituslomaketta). Laadukas varhaiskasvatus on tavoitteellista ja jatkuvasti kehittyvää toimintaa, jonka perustana ovat yhteinen arvoperusta sekä oppimiskäsitys ja lapsinäkemys.

Tietoa kartoituslomakkeesta

Kartoituslomake on tarkoitettu erityisesti varhaiskasvatuksessa työskentelevien tiimien käyttöön, mutta sitä voidaan soveltaa hyvin myös perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa, myös koulun puolella ja yleisesti lasten kanssa toimiessa. Kartoituksen tuloksia taas voidaan soveltaa paikallisessa ja alueellisessa kehittämis- ja vaikuttamistoiminnassa. Tutkijoina hyödynnämme kartoituksen tuloksia tutkimustoiminnassamme voidaksemme välittää tutkimusperustaista tietoa varhaiskasvatukseen, päätöksentekijöille sekä tiedeyhteisölle.

Kartoitus toteutetaan Webropol -kyselylomakkeen avulla. Lomakkeessa ei selvitetä tunnistetietoja, kuten vastaajien nimiä, päiväkotia tai kuntaa. Kysymme muutamia taustatietoja, joiden perusteella teitä tai työpaikkaanne ei voida tunnistaa tutkimusaineistosta. Lomakkeessa tutkimuseettiset seikat on selvitetty ja teitä pyydetään merkitsemään rastilla, että olette saaneet riittävät tiedot tutkimuksesta ja suostutte kartoituksen hyödyntämiseen PROSUS-tutkimuksessa.

Toimintamalli kartoitukseen

Ehdotuksemme on että tiimin johtaja aloittaa työskentelyn kertomalla PROSUS-kartoituksesta (sen käyttötarkoitukset, sisällöt ja käyttöprosessista) ja omista ajatuksistaan minkä takia tämä työprosessi on arvokas. Sopikaa tiimissä, minkä verran käytätte aikaa kartoituksen tekoon. Kartoitus tapahtuu kahdessa vaiheessa:

Prosessi alkaa itsenäisellä työskentelyllä. Jokainen tiimin jäsen kartoittaa nykyisiä työtapoja koskien kaikkia kartoituksen teemoja (vaihe 1). Yhtä kestävyysulottuvuutta voidaan kartoittaa esimerkiksi viikon ajan. Tiiminjäsenet voivat työskennellä samanaikaisesti. Tällöin itsenäinen työskentelyvaihe kestää tiimissä 3 viikkoa, jota seuraa tiimityöskentely (vaihe 2). Tiimi kokoontuu ja keskustelee niitä asioita jotka ovat käyneet ilmi itsenäisen työskentelyn aikana. Tiimin jäsenet päättävät yhdessä miten webropol-kartoituslomakkeen kysymyksiin vastataan ja tiimin johtaja täyttää ja lähettää sitä.

Varsinaisen kartoituksen jälkeen tiimityöskentely jatkuu tavoitteellisten ja säännöllisten keskustelujen ja työtapojen kehittämisen kautta. Tukea tiimin kehitystyöhön löytyy PROSUS-projektin verkkosivuilla.

Vaihe 1: Itsenäinen työskentely

- Tutustu lomakkeen kolmeen ulottuvuuteen sekä niiden viiteen näkökulmaan (linkki).
- Pohdi, millaisia asioita jo teette kestävä elämäntapaa edistääksenne.
- Pohdi, millaisia asioita voisitte tehdä edistääksenne kestävä elämäntapaa.

Vaihe 2: Tiimityöskentely – kartoitus

- Kun jokainen tiiminjäsen on kirjannut vastauksensa, sopikaa yhteinen aika tiimityöskentelyyn. Varatkaa tiimityöskentelyyn rauhallinen paikka, tietokone ja verkkoyhteys.
- Avatkaa kartoituslomake.
- Keskustelkaa, millä tavalla huomioitte kestävän elämäntavan edistämisen nykyisessä toiminnassanne ja kirjatkaa kaikki vastauksenne (esimerkit ja kuvailut) lomakkeeseen.
- Kirjatkaa lopuksi yhteisesti jaettu käsitys siitä, mihin kohtaan ryhmässänne toteutettava toiminta nyt sijoittuu.
- Keskustelkaa kunkin ulottuvuuden lopuksi, millaisia ideoita teillä on toiminnan kehittämiseen ja kirjatkaa vastauksenne lomakkeeseen.
- Lähettäkää lomake.

Kollegiaalinen oppiminen kestävyystoiminnan kehittämiseksi

Suosittellemme että teette suunnitelman siitä miten voitte yhdessä muokata uusia ymmärryksiänne konkreettisesti toiminnan kehittämiseen, kun olette tehneet varsinaisen kartoituksen. Alla on joitakin ideoita jotka voivat edesauttaa kehittämisprosessia:

- Järjestäkää suunnitelmallisesti tilaisuuksia yhteiselle keskustelulle ja liittäkää kestävää elämäntapaa koskevat asiat osaksi kokouksia ja tapaamisia. Löydät verkkosivuiltamme työkaluja keskusteluihin.
- Pohtikaa, miksi sijoituitte millekin kohdalle. Huomatkaa, että sijoittumiseen vaikuttavat mm. lasten ikä, lapsiryhmän rakenne, lasten tarpeet sekä käytettävissä olevat resurssit ja johtamisjärjestelmä. Mikään numero ei siis suoraan kerro, miten laadukasta työtä kestävän varhaiskasvatuksen eteen tehdään. Tärkeää on tiedostaa, miksi toimintanne sijoittuu tiettyyn kohtaan ja onko teidän mahdollista vaikuttaa tältä osin toteutettavaan toimintaan.
- Suunnitelkaa tulevaa toimintaa kartoituksessa virinneiden ideoiden pohjalta.
- Asettakaa toiminnallenne tavoitteet ja päättäkää, miten ja milloin käsittelette tavoitteiden toteutumista. Sopikaa myös päivämäärää jonka mennessä arvioitte uusien työtapojen toimivuutta ja mahdollisesti muokkaatte niitä.
- Arvioikaa säännöllisesti toiminnan kestävyysliittymiä työtapoja ja rutiineja ja asettakaa uusia tavoitteita toiminnalle.
- Etsikää inspiraatiota työhönne liittymällä yhteisöihin joilla on tavoitteena kestävää elämäntapaa ja kestävyyskasvatusta. Muodostakaa kunnallisia verkostoja, etsikää netistä inspiraatiota ja informaatiota joka pitää kestävyyskysymystä elävänä työyhteisössä.
- Tarkastelkaa toteutettavaa toimintaa säännöllisin väliajoin ja asettakaa lapsiryhmälleen uusia mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia tavoitteita kestävän elämäntavan edistämiseksi.